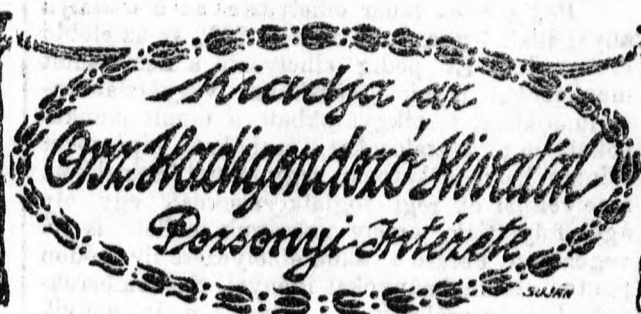

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Pozsony

Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Megjelenik havonta kétszer.

Egyes szám ára 30 fillér

Előfizetési ár: évenként 8 korona.

Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. SZEPTEMBER 15.

19. szám.

Rokkant iparosok kicserélése.

Irta Dr. Dóczy Sámuel.

A gazdasági közeledés eszméje mind szélesebb mértékben foglalkoztatja az illetékes gazdasági köröket. Nemcsak az elméleti kiválóságokban, de a gyakorlati gazdaságpolitikusokban is mind erősebbé válik a hit, hogy Németország és Magyarország-Ausztria gazdasági egysége nemcsak kifelé, de befelé is s főleg befelé egy nagyszerű gazdasági hatalom megalapozását jelentené. Magyarország biztos jövőjét csakis egy megerősödött ipari társadalom munkájára, produktivitására és intelligenciájára építheti; enélkül ismét csak Középeurópa éléskamrájává lehet, de nem egyszersmind az új piacok után kutató ipari versenyzés egyik gócpontjává is. Bizonyos tekintetben szerencsésnek lehet mondani e háború ama tanulságát, hogy Németország nem annyira ipari versenytársa lesz a háború utáni Magyarorságnak, mint inkább ipari tanítómestere. Avult hitté kell degradálni azt a nézetet is, hogy egy elsősorban nyerstermelésre alkalmas földterület népe csakis mint nyerstermelő nép érvényesülhet és nem szerezhet ipari piacot és tekintélyt; ezt a felfogást például Franciaország példája is megdönti, amelynek földje szintén eldorádója a nyerstermelésnek s emellett az ország népének nagy hányada elsőrangú ipari termelő s mint ilyen: a magasabb életműködésnek felismerője, megtartója s az ipari termelésnek nemcsak munkása, de nagy mértékben fogyasztója is. Csak okos gazdasági és ipari politika kell hozzá s a városi s népoktatási ügynek hathatós reformja, hogy a magyar östermelés nagyrészt ipari termelésé változhasson át s a nyerstermények jelentékeny része ne külföldi műhelyekben s gyárakban dolgoztassék fel ipari cikké, hanem idehaza, Magyarországon. Ehhez pedig elsősorban még az volna szükséges, hogy egy intenzív és erős konstrukcióval, nagy kompozícióval megcsinált ipari oktatás fejlődjön ki, amely elsősorban kiváló kisiparosokat képezzen s megakadályozza azt, hogy munkaalkalom hiányában, vagy vevőkör-vesztés miatt az egyéni izléssel s tehetséggel felruházott magyar iparosok külföldi nagyvállalatoknál pazarolják el mindazt az energiát, melynek felhasználásával

végére tényleg meg lehetne teremteni az oly régen s oly meddőn óhajtozott magyar nemzeti ipart.

A rokkant katonák nagy részének existenciális biztosítása nagy gondot okoz a kormánynak főleg azért, mert a rokkantság természete nagy százalékban olyan, amely csak az ipari oktatás s az ipari pálya művelését teszi lehetővé a rokkantak számára. Ezen csak egyes agrár-érdekeltségek siránkozhatnak, akik az ezelőtt netán földgazdasági elemek ipari pályára való tódulását nem szívesen látják, mert ebben az olcsó földmunkás bér és szellemi emelkedését, tehát egyszersmind számukra való elvesztését is fájlatják. Holott ennek nagy, igazi s önzetlen nemzeti szempontból csak örülni szabadna. A magyar paraszttársadalmat

— bár igen nagy vereszeség érte is azt — nem kell féltetni a megbénulástól — de a magyar ipari társadalom kialakulása nélkül a magyar nemzeti jövő egyszerűen veszélyeztetve van. A magyar iparosnak legfőbb hátránya az, hogy nincsenek szeme előtt inspiráló példák. Minden tehetséget kívánó munkának inspirálásra van szüksége, tökéletességet szimbolizáló példákra, amelyek által a saját tehetsége, a saját alkotó fantáziája újabb s újabb táplálékot nyer. Nálunk, Budapest kivételével nincsenek igazi ipari központok. Az alacsony kulturájú magyar vidék mit tud ugyan nyújtani, okulásra s inspirálásra valót az ipari tehetségnek? Alig többet a semminél. Mennyire életrevaló lenne tehát az az eszme, hogy egy a rokkantaktól alakuló új iparostársadalom arravaló elemei pl. Németországba mennének — a régi céhlegények mintájára — világot látni, azaz tanulni, elsajátítani a modern ipar összes vívmányait és lehetőségeit a nagyobb német ipari központokba! Mennyi elrejtett ambíció, ötlet, tehetség szabadulna fel a nagyszerű példák láttán! És talán ennek a tervnek keresztülvitelére sosem lesz többé olyan alkalom, mint a szövetségi érintkezés, hűség és megértés mai napjaiban. A magyar kormánynak szép feladata volna megkezdeni a tárgyalásokat különösen Németország kormányával arra vonatkozólag, hogy a rokkant iparosok a két állam között egy bizonyos időre kicseréltesse. De mit tanulhat nálunk a német rokkant iparos? — Kérdezik teljes joggal a mindig kételkedők. Hiszen

még a gyári berendezéseink, a mérnökeink, a gépeink s ipari metódusaink nagyrésze is Németországból importáltak. Erre nézve a válaszuk, hogy igenis: a német rokkant iparosnak talán még több negatív természetű tanulnivalója, látnivalója van nálunk, mint amennyi pozitív tanulnivalója van a mi rokkantjainknak Németországban. A minél nagyobb ipari s kereskedelmi hatalomra törekvő Németországnak eminens érdeke az, hogy iparosainak egy része meglássa, megismerje egy úgyszólván még töretlen, szűzi östermelés átfornálásához, intenzívebbé tevéséhez szükséges ipari szükségleteket. Hogy meglássa: melyek azok az ipari cikkek, amelyek népünknel még ritkaságszámba mennek, de amelyek ügyes rendezéssel rövid időn belül tömegszükségletté válhatnak. S különben is csöpp objektivitással és gondolkozással leszögezhetjük azt a kétségtelen tény, hogy Magyarországnak percre sem juthat eszébe az, hogy egy már világhírűvé vált iparral szemben, mint a Németországé, s egy olyan nagy lakosságú állammal szemben, mint Németország, mint ipari versenytárs lépjen fel. Viszont Németországnak eminens érdeke az, hogy egy pénzgazdaságilag és ipari produkciójában is befelé gravitáló egyszers Magyarországot álljon oldalán, mint szövetséges, mint ipari társ és östermelésben egyaránt erős állam. — Az östermelésre kivált alkalmas föld nemhogy akadály, de egyenesen fellendítője s szülőke lehet egy iparilag is kifejlett állam kialakulásának. Elsősorban fontos érdekünk már az is, hogy intenzív földművelésünkhöz szükséges egyszerű és komplikált szerszámaink honi földön készüljenek s ne essék meg az a szegényletes dolog, hogy egyes gazdasági gépeink pusztán javításáért is a külföldre kelljen vándorolnunk. És miért ne dolgozhatnók mi fel nyersterményeinkeket, miért kell annak legnagyobb részében kívándorolnia? Mért ne lehessünk mi is szállítói az új balkáni ipari piacoknak, ha már Nyugat felé nem egészen szabad az út?! Tudni kell, hogy a magyar ipar fejlődéséhez sok más állami érdek fűződik. A vasuti hálózat, a hajózás, a kereskedelem s ezeken keresztül a magyar pénzügy érdeke is. Belgium példája álljon a szemünk előtt, a nyerstermelő elemekben is gazdag ipari Belgiumé, amely gaz-

daggá és nagyszerűvé tudott fejlődni annak ellenére is, hogy a „kis államok“ között foglal helyet. Ez nem akadály részünkön sem. Belgium mindent elsajátított, ami ipari fejlődéséhez szükséges volt — Franciaországtól; mi mindent elsajátíthatunk Németországtól! Specializálnunk kell egyes ipari cikkek készítését s ha Belgium milliókat tudott szerezni s teremteni csipkével, az egyéni szinten, izlésben, újdonszerűségben gazdag magyar ipar, illetve háziipar is meg tudja majd találni azt a terepnumot, amelyen ipari jövője felépülhet. Csak képzett iparos-szemek kellene hozzá. Ezért annyira elevonerejű az az eszme, hogy a régi és új magyar rokkant iparosokat cseréljük ki szövetségeseink rokkant iparosaival. Az eszme megvalósítását nem szabad odázni. Csupán a részletek kívánnak megfontolásokat és részletes megbeszéléseket. A gazdaságilag olyannyira érett Németország gazdasági vezetői kapva-kapnak bizonytalansággal az eszme realizálásán; a megvalósítás azonban elsősorban a magyar illetékes körök tehetségén, kezdeményező szellemén és a jövőt igazán komolyan felfogni tudó önzetlenségén nyugszik.

Új elvek a rokkant vak katonák pályaválasztásánál.

Közlő Dr. K. J.

Ilyen címmel igen érdekes fejtegetéseket közöl dr. S i l e x P. orvostanár, a berlini Mária-Viktória kórház szemésszi osztályának vezetője. Előbbi tapasztalatai és a háborúban megvakult katonákkal való beható tanulmányai alapján arra az eredményre jutott, hogy lényeges különbség van az u. n. civil-vakok, vagyis a polgári életben megvakult emberek és a háború rokkant vak katonái között. Az első csoportban sokan vannak, akik már vakon születtek, tehát nekik semmiféle látási emlékképek nincsenek, mások viszont általános szervi betegségek, vagy hosszadalmas szembetegségek folytán veszítették el szemük világát. A háború rokkant katonái azonban tudják, hogy milyen a világ, mert látták és eltekintve azokról, akik súlyos agysérüléseket szenvedtek — sebeiik gyógyulása után erőteljes, egészséges, teljes értékű emberek. A két csoportnak ebből a különböző lelki állapotából indul ki a cikk írója — természetesen a vakoknál még fokozottabban szükséges individualizálás mellett — a mesterség vagy pálya megválasztásánál. A polgári vakoknak nemcsak elég jók az u. n. vak foglalkozások, de nem is való nekik más. Ilyenek az ismert mesterségek, mint a szék- és kosárfonás, kefekötés és kötélverés. — A vakok írását és olvasását persze mindenki szintén elsajátítja általában anélkül, hogy ebből magának külön életpályát teremtené.

A háború rokkant vak katonáinál a dolog másképp áll. Ők ugyanis — különben egészséges voltak mellett — nem valók arra a nyugodt, szinte unalmas munkára, amelyet legtöbbször még vakok intézeteiben, tehát a külvilágtól elzárva kell végezni. A háború rokkant vak katonáinak nagy része régi munkás ember, akinek ez az új nyugodt foglalkozás nem való. Egyikük például, egy vak lakatos azt mondta, hogy csak akkor lesz boldog, ha megint kalapálhat. Úgy ez, mint az a körülmény, hogy az ismert vakfoglalkozásokkal a rokkant kereseménye, még Németországban is, ahol pedig a vakok rokkantsági nyugdíja körülbelül tizszerese a mi rokkantsági nyugdíjunknak, nem elegendő ahhoz, hogy belőle tisztességesen megéljen, arra vezetlek S i l e x professort, hogy a vak katonák foglalkoztatásánál is az az elv legyen irányadó, miszerint mindenkinek lehetőleg régi mesterségében szerezzünk meg megfelelő foglalkozást.

Ez az elv volt a többi rokkantjainknál is mindig irányadó, de a vakoknál, sérülésük speciális volta miatt legtöbbször nem tartották ezt az elvet keresztülvihetőnek. Így terelődött azután a vak katonák túlnyomó része az előbbi speciális vakfoglalkozásokra.

Pedig S i l e x tanár elhelyezte az ő osztálya anyagának legnagyobb részét, 75%-át az előbbi elv szerint. Es pedig elhelyezte a nem tanult munkásokat municiógyárakban, vegyészlaboratóriumokban, festégyárakban, a tanult munkásokat, mint asztalosokat, szabókat, cipészeket szintén hasonló katonai vagy állami üzemekben, amelyeknél ők régi foglalkozásuknak egy oly ágát folytatják, amely vakságuk mellett is jól végezhető. Persze a vakok elhelyezése így módon pontos előtanulmányokat igényel. Szakembereknek kell megállapítani, hogy a gyár melyik üzeménél vannak olyan foglalkozási ágak, amelyek vakok jól végezhetnek. Mert vannak majdnem mindenütt. A hogyan megtalálták ezeket a foglalkozási ágakat Németországban, úgy meglehet találni és nagyon kívánatos volna, hogy megtaláljuk itt is. Csak körül kell néznie valakinek, a ki ismeri a vakokat, a ki ismeri az ő lelki világukat, hogy megtalálja a nekik való munkakört ilyen üzemekben is. Utmutatásul szolgálhat az a könnyen érthető vezérelv, hogy vak munkásoknak megfelelőek lesznek az olyan precíziós és kontrollmunkák, amelyek egyedül a tapintóérzék segítségével, tehát a kezekkel végezhetők. Minden gyári üzemnél fogunk ilyenekre akadni, municiógyárban ilyen a patrónok behúzása a keretbe, a patrónok revíziója, a patrónok berakása az övekbe; egyéb üzemekben különösen csomagolási és expedíciósosztályában is sok megfelelő munka fog akadni. Meg kell még jegyeznünk azt a fontos körülményt, hogy ilyen gyári munkával, napi 6 vagy 8 órai munkaidő mellett a német vak katonák legalább megegyezzen annyit keres, mint bármily vakfoglalkozással és pedig havonta körülbelül 100 márkát. Ez a különbség a mi viszonyainknál bizonyára hasonló lesz.

A vak katonák visszamaradó egy negyed része S i l e x tanár kimutatása szerint tehetségesen folytán alkalmas volt arra, hogy úgynevezett jobb hivatásokra, vagyis magasabb szellemi munkát igénylő pályákra lépjen. Ide tartoznak azok, akik az írógép kezelésének kiváló el-sajátítása révén mint írások alkalmazhatók, akik a dictaphon kezeléséhez értenek, akiknek bármely pályára való iskoláztatása érdemes, akik régebbi szellemi hivatásukhoz megint visszatérnek, vagy régebbi saját üzemeiket, mint üzletüket, gazdaságukat tovább vezetik. Vakok mint telefonisták is jól alkalmazhatók. Különös zenei tehetségük mint zongorahangolók, vagy esetleg mint előadó művészek is szerepelhetnek. Ezen a helyen említjük meg örömmel és buzdító példaadás gyanánt lapunk kedves munkatársát dr. C s u r g ó ügyvédet, aki a háborúban való megvakulása és hosszú lábadozása után megint a régi munkaserejével vezeti Kaposvárott virágzó ügyvédi irodáját.

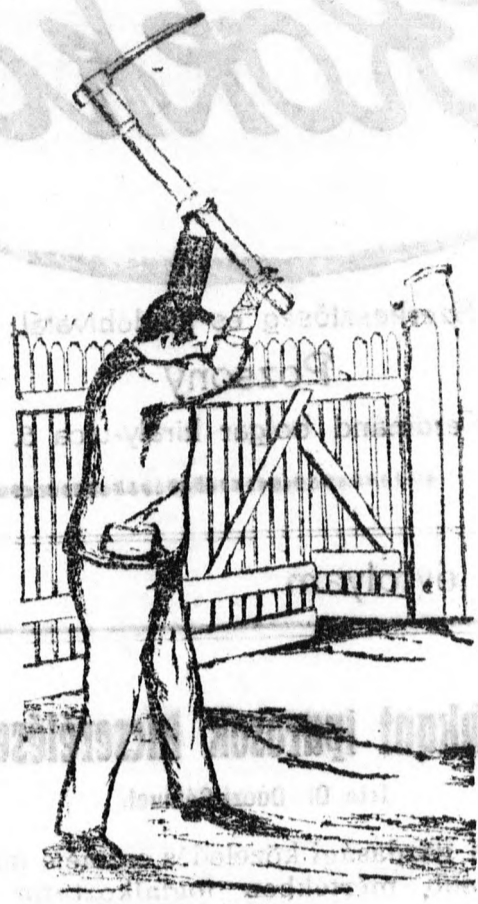
Vezéreljen tehát minket is a fent vázolt módon ez a kettős vezérelv: Azokat, akik igazán reátermettek, vezessük a magasabb (szellemi munkájú) pályákra, a többieknek pedig szerezzünk módot arra, hogy régi mesterségük keretében nyerjenek állandó, megfelelő foglalkozást.

AKI rokkantjaink és pedig különösen amputáltjaink közül harctéri tettei, sebesülése története alapján magát kintüntetésre érdemesnek tartja, jelentkezék intézete katonai parancsnokságánál, hogy ott a szükséges jegyzőkönyvi adatokat felvegyék.

Hadirokkant munkások alkalmazása a vegyiparban.

Írta: Wolff Th., Friedensu. (Folytatás.)

A 8. és 9. ábra egy férfit mutat az ásóval és kapával való munka közben, ahol pedig, mint pl. az ásásnál erős emelésre, a kapálásnál

8. ábra.

pedig erős húzásra van szükség. A vegyiparban egyik legszükségesebb munkamódját mutatja a 10. ábra, amely egy Keller-karral felszerelt férfit ábrázol taliga tolása közben. A munkás úgy az egészséges, mint a műkarjával a taligának egy-egy rudját fogja, tartja és tolja, ép úgy, mint ahogy ezt az egészséges munkás is teszi.

9. ábra.

Próbakísérletek révén, amelyeket a szakbizottság végeztet, megállapított, hogy a Keller-karral dolgozó munkások a gazdasági üzemekben jól tudnak csépelni, kaszálni, ásni, lapátolni, a lapát terhet 3 méter magasra bírják feldobni, trágyáznak és kaszálnak. A Keller-karral a megterhelt lapátot és szénarató villát magasra emelhetik, anélkül, hogy ez kezükből kicsúszna; ugyanígy lehet egy kosarat a lapáttal telerakni és rögtön elvinni, mivel a kéz a fogókampókkal és a borszíjjakkal mint fogó- és vivőeszköz is szerepel. A

10. ábra.

műkar ezen sokoldalú képességében befoglaltatnak a vegyipar összes tevékenységei, mivel ezek nagyon sok tekintetben hasonlítanak a gazdasági munkákhoz.

A Keller-kar továbbá olyan műszaki és gépészeti munkák kivételére is alkalmas, melyek a vegyipar munkakörében szükségesek. A gépkezelő

vagy fűtő a Keller-karral a szentet összedarabolhatja, a taligára rakhatja, a tűzhöz viheti és ott a lapát segítségével a tűzbe dobhatja, amint ezt a 11. ábra mutatja. A munkás a tüzelő

11. ábra.

anyagot így módon a nagyon magasan fekvő kátlamba is bedobhatja. Mindezen különböző és szünetnélkül keresztülvitt tevékenységeknél a kísérletek és tapasztalatok alapján a munkás úgy dolgozik, mint egy teljesen egészséges férfi. A munka kivitele és a munkaképesség tekintetében nincs semmi különbség a teljesen egészséges munkás és ő között. Ugyanígy használható a Keller-kéz a legkülönbözőbb erő- és üzemgépek kezelésénél is. Pontos próbakísérletek mutatják, hogy a kéz nagy mérvben alkalmas különböző gépek sima vasfogantyúinak megfogására, kormányzására és elbocsátására. A próbakísérletek alkalmával, amelyeket a német Mérnök-Egyesület végeztet, egy munkás a Keller-karral megbízhatóan dolgozott a fúrógépén (12. ábra), valamint az esztergapadon:

12. ábra.

jól kezelte a henger alakú, valamint körte alakú fogókat, miközben alig mutatkozott különbség közöttük és az egészséges munkás között. Ezen tapasztalatok és kísérletek arra az eredményre vezettek, hogy a Keller-karral dolgozó munkás a vegyipari gépekkel való munkára is alkalmas. A műszaki kézi szerszámok is könnyen kezelhetők a Keller-

13. ábra.

karral, mint például a ráspoly, melyet a munkás a Keller-kézzel a 13. ábra szerint használ, miközben az egészséges embernek megfelelően a fanyelet a jobb oldali műkarral tartja és a ráspolyt a bal, egészséges karral vezeti; a nyomást és lökést, valamint az élettörést a ráspolyozásnál a bal kéz végezi. Így módon kezeli a Keller-kéz a vésőt, vágókést, kaparót, vakolókanalat és más hasonló szerszámot. Az említett esetekben a kéz maga vasujjaival, kapcsával és a bőrhurokkal együtt általános használati szerkezetet képez minden szerszám részére, anélkül, hogy a szerszám cserélésénél más eszköznek vagy az egészséges kéznek segítsége szükséges volna. Csak egy esetben kell a Keller-kezet más módon használni, t. i. a nehéz kalapács és a fejsze használatánál. Ilyenkor a vas-kapacsot és az ujjakat a műkarról levesszük, ami könnyen és hamar végezhető, s azután a szerszám nyelét a bőrhurok mellé közvetlenül a fatartályba dugjuk, mint ahogy ezt a 14. ábra mutatja. Ez egy férfit ábrázol Keller-

14. ábra.

karral a nehéz balta használatánál. A próbakísérletek melyeket a német Mérnök-Egyesület bizottsága, végeztet, azt bizonyítják, hogy ez a műkar minden kéz- és karcsontul részére kiváló munkavégzővel szolgál, mely ép úgy alkalmas mindennemű műszaki munka, mint a gépműhelyi munkák elvégzésére is. A feltaláló maga a Keller-kezet már egy évtizeden felül használja a legjobb eredménnyel sokoldalú gazdasági munkálkodásánál. Itt is az az eset forog fenn, mint a mely a műszaki fejlődés történetében nem ritkaság, — hogy egy laikus, saját szorult helyzetéből kifolyólag egy olyan készüléket alkotott, melynek eszméje nagy értékű haladást jelent a művegtagok terén.

(Folytatjuk.)

Olvasóinkhoz!

A háború folyamán minden ipar terén beállt munkaerőhiány miatt lapunk előállítási költségei az utóbbi időben tetemesen megnövekedtek. Ezért kénytelenek vagyunk lapunk árát szintén emelni és pedig az előfizetési díjat évi 8 koronára, egyes szám árát 30 fillérré. Rokkantságukat igazoló rokkantak a lapot ezután ismét talanul fogják kapni.

Hirek.

A rokkant-alap javára rendezett hangverseny. Az aug. 30-án a városi színházban a Pozsonyi Hadigondozó Intézet Rokkant-alapja javára rendezett jótékony célú hangverseny tiszta jövedelme 613 korona 66 fillért tesz ki. A jótékony cél érdekében felülfizettek a következők: Fornheim Zsiga, Grüneberg Károly, Mittelmann Lajos,

Dobrovits Máttyás dr., Neumayer Hugó, Pongrácz Laya grófnő és Stein Sándorné. Fogadják úgy őket, mint a hangversenyen közreműködők, Kocsow Jenő dr. karmester, az egyházi zeneegyesület énekkara, Römeth Károly karmester, a cs. és kir. katonai zenekar és Grünfeld Zsigmond operanékes, valamint a város főjegyzői hivatala, amely a jótékony célra való tekintettel a színház világítási díját elengedte, ez úton a rendezőség hálás köszönetét.

A pozsonyi Intézet gyermekjáték-műhelye öröndetes fejlődésnek indult. Eddig már különféle összerakó- és kockajáték készült el. Ennek az új műhelynek főleg az a célja, hogy köz- és karsérültek az ilyen könnyebb fajtájú munka folytán kezük és karjuk ügyességét és használhatóságát visszanyerjék. Olyan rokkantak részére, akik más, nehezebb munkát igénylő mesterséget nem tudnak elsajátítani, ez a foglalkozás azért is jó, mert csekély berendezési költséggel a rokkant ezt otthonában is, mint u. n. otthoni ipart folytathatja.

A pozsonyi Hadigondozó Intézetnél mai nappal megnyitott a méhészeti tanfolyam rokkantak számára. Vezetője Harankay Áll. méhésztanár. A tanfolyamon a tanulók elméleti és gyakorlati kiképzésben részesülnek, megtanulják a méh-tenyésztést, a méhekkel való bánást, a méz-értékesítést, méhkaptárak építését, méhészeti telepek berendezését és felállítását. Az oktatás naponta d. u. 3-6-ig történik a ligetben lévő erdőszelvényben.

Budapesti hírek.

Hősök falva. Lendl Adolf, az Állatkert népszerű igazgatója, nagyszerű tervet dolgozott ki a hazatérő rokkant katonák fölsegítésére nézve. A nagy városok határában külön, modern falvakat, megannyi „Hősök falvát” újat építtetni, a rokkant katonáknak és családjaiknak földet adni, hogy megműveljék és a termelésből bizonyos százalékot az illető város ellátására engedjenek át. Egy csapásra meg volna oldva a városok olcsó élelmezése, tej, zsirral stb. való ellátása. Lendl a terv kivihetőségéről érdekes tanulmányt is írt, melyet a Hadszállás Hivatal adott ki. A nagyszabású terv éltetést aratott Budapesten és Bécsben és az illetékes körök szorgalmasan foglalkoznak annak megvalósításával.

A Budapesti állatkert a rokkantak kedvenc szórakozó helye. Az ottani szimfonikus zenekar minden hétfőn, szardán, pénteken és szombaton este klasszikus, minden kedden, csütörtökön és vasárnap este, ugyancsak vasár- és ünnepnapokon délután népszerű hangversenyeket tart. Az esti hangversenyek 8 órakor kezdődnek és 11 órakor végződnek, a délutániak 5 órakor kezdődnek és 7 órakor végződnek. A klasszikus estélyeken a karnagy tiszte: Szikla Adolf, a m. kir. opera karnagya, a délutáni és a népszerű hangversenyeken Rieger Alfréd zeneszerző látja el.

Az állatállomány. Az állatkert állatállománya igen gazdag, különösen ha a külföldi állatkereskedőkkel hasonlítjuk össze. A pontos kimutatás az esztendő végéről itt következik:

	omlás	madár	alsóbbrendű
1912	702	1577	198
1913	665	1740	225
1914	681	1921	231
1915	801	1749	205
1916	928	1561	212

Állatállományunk 1916. év elején 2755 darab volt. Született az 1916. év folyamán 863, ajándékkal kaptunk 359-et, cserébe fogadtunk 6-ot, vétel útján szereztünk 539-et és gyűjtöttünk 57-et. Ez összesen 4569 darab.

Grünberg József

a m. kir. osztálysorsjáték

előadása

Pozsony, Nagy Lajos-tér 8. Telefon 598.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Solti Lajos kisbirtokos, Baja (Bács-bodrogmegye), egy gazdaságvezető, természetbeni részesedés és lakás.

Gróf Széchényi Pál nagybirtokos, Ötvöspuszta (Zalamegye), majorosgazda, évi 250 kor. és konvenció. Dr. Schwarz Ernő gazdálkodó, Satoraljaujhely (Zemplénmegye), gazdasági ispán, fizetés megegyezés szerint.

Általános Magnezit r. t., Híznyóvíz (Gömörmege). Egy generátorfelügyelő, ha képzett nincs, akkor olyan egyn, akit be lehet tanítani; fizetés napi 7 korona, lakás, földhasználat és fűtőanyag.

Gróf Mikés Armin nagybirtokos, Zabela (Háromszék), 1 gazdasági felügyelő, ki gazdasági iskolát végzett, fizetése megállapodás szerint.

Ujvári László földbirtokos, Boldog (Pestm.), 1 gazdasági felügyelő, fizetés megegyezés szerint, konvenció, föld, lakás.

Mezőgazdasági bérletek r. t., Zombor (Bácsm.), 3 erélyes felügyelő, ki cukorrépalearatásban járta, havi 150 korona fizetés.

Raktárnok.

Nyiregyházi Cementárúpar r. t., Nyiregyháza (Szabolcsmegye), 1 raktárnok, olvasni, számolni tudás szükséges. — A helybeliekkel egyenlő fizetés.

Pannonia Kender- és Lenipar, Gyantépuszta (Biharmegye), 1 raktárnok, akadémiai földmivesszola képzettség, lakás, teljes ellátás és készpénzfizetés megállapodás szerint.

Irodai alkalmazások.

May R. Miksa, Szeged, 1 pénztárnoki állás, havi 200 korona fizetés, 1 levelezési és 1 segédtisztviselő, havi kezdőfizetés 200 kor.

Rákóczi István, uradalmi intéző, Nagyhalom (Nógrádmegye), 1 gimnazista és egy 6 elemi járó kisleány mellé házitartó, teljes ellátás, világítás, fizetés havi 25 koronától 30 koronáig, képzettség szerint.

Leibach Károly, bérlő, Tács (Fejérmegye), könyvelő vagy magtáros, lakás, ellátás és 100-120 korona fizetés havonta.

Néhai gróf Pálffy János hagyatéki uradalom, Pozsony, gazdasági irók és segédtiszt, gazdas. iskolai képzettség, lakás, ellátás és rendszerint 200-250 korona fizetés.

Községi előljáróság Püspökladány, 1 okleveles jegyző, fizetés évi 1400 korona, 300 korona lakbér, háborúspótlék és családi pótlék.

Körjegyzői hivatal Sistaróc, községi irók, fizetése egyenlőre évi 920 korona, azonban 1200 koronára való felemelése folyamatban van s ha ügyes és használható úgy 30 korona ellenében kosztot és szobát is kap.

Batta István körjegyző, Ipolymagyar (Nógrádmegye), okleveles jegyző, lakás, ellátás.

Pannonia Kender- és Lenipar r. t., Gyantépuszta (Biharmegye), több segédtiszt állás, akadémia vagy legalább földmivesszola képzettség és megfelelő gyakorlat kívánatik, teljes ellátás, lakás, fűtés, világítás és 120-150 korona fizetés, nős egyének megállapodás szerinti fizetés és konvenció lakás.

Gazdasági cseléd.

Dr. Hubay Jenő, nagybirtokos, Losonc (Nógrádmegye), 1 bérsgazda és 1 majorosgazda, lakás, konvenció és fix fizetés megegyezés szerint.

Soltész Endre, róm. kath. plébános, Nagymadarász (Szatmármegye), 1 gazdasági cseléd, lakás, ellátás mellett évi 400 kor., csakis nőtlen.

Lajosházi gazdaság, Lajosháza (Bármegye), 1 tehenész, megfelelő havi fizetés, 1 kanász megfelelő havi fizetés.

Gróf bojári Vigyázó Sándor, nagybirtokos, Harta (Pestmegye), kanász, lehetőleg irni, olvasni tudjon, konvenció és készpénzfizetés 220 korona évente, lakás és fűtés, éven át 2 bójárt (13-16 évesek) köteles tartani.

Erseki nevelő intézet Esztergom. Seretések gondozására egy alkalmazott, lakás és ellátás és havi 30 korona fizetés, az alkalmazandó róm. kath., józan életű és nőtlen legyen.

Kertészek.

Veszter Pál, földbirtokos, Nagyszalók (Szepesmegye), 1 kertész, teljes ellátás, lakás, fűtés, világítás, mosás és 60 korona havi fizetés.

Schlesinger V. és társa, Arak (Mosonmegye), 1 kertész, megegyezés szerinti fizetés, ha pedig nős, lakás és termény járandóság.

Polatsik Géza, földbirtokos, Koppánymegyér (Somogymegye), 1 kertész, aki virág és konyhakertészetért, fizetés megegyezés szerint.

Fried Ignác gazdasága, Zsadány (Biharmegye), jobb kertész csakis hosszabb gyakorlattal, lakás, fűtés, konvenció, földet is kap, fizetése megegyezés szerint.

Lanun Miksa, Pélpuszta-Faluvidék, 1 kertész, lakás természetbeni járandóság, fizetés %-os részesedés az eladott dolgokból.

Dr. Hubay Jenőné, nagybirtokos, Losonc (Nógrádmegye), 1 kertész 6 hold konyhakerthez, lakás, konvenció és fix fizetés.

Vincellérek.

Pasztó Ignác, szőlőtermelő, Aradkői (Aradmegye), egy olyan egyn, aki ért a szőlő- és pincemunkához, havi 80-100 korona, szabad lakás, fűtőanyag.

Dr. Löbl Simon, orvos, Inárcskakucs (Pestmegye), 1 vincellér, 160 korona havi fizetés, lakás és fűtés.

Boronkay Jenő, Sárkányfalva (Esztergommegye), földbirtokos, 1 vincellér, konvenció, megegyezés szerinti fizetés, lakással.

Dr. Hubay Jenőné Cebrán Róza grófnő, Losonc (Nógrádmegye), nagybirtokos, 1 vincellér 5 hold szőlőhöz, lakás konvenció, fix fizetés.

Erdő-, mező-, határ- és éjjeli őr.

Liptay Jenő, Nyiregyháza, Szabolcs, é szőlőcsész, ha nőtlen kosztot és 20-40 koroná havi fizetést, ha nős lakást és szokásos konvenciót kap.

Fridrik Béla, uradalmi bérlő, Horvát-Gurab Pozsony, Pusztafeketevíz, 1 mezőőri állás, fizetés évi 400 korona és konvenció, 860 kg. rozs, rozs, 240 kg. buza, 152 kg. árpa. 1 hold föld, 9 méter fa, napi 1 liter tej, 2) kg. só.

Kocsisok.

Meller Rudolf, földbirtokos, Törökbalint (Pestmegye), 1 parádés-kocsis, lakás és ruházatot kap, valamint havi fizetést, melynek értéke készpénzben 180 korona, és amely természetben kiadható.

Dr. Genersich Gusztáv, egyetemi tanár, Kolozsvár, 1 kocsis, 50 korona havi fizetés teljes ellátással.

Molnár.

Dr. Hubay Jenőné Cebrán Róza grófnő, nagybirtokos, Losonc (Nógrádmegye), kis vizimalomhoz egy molnár, lakás, konvenció, fix fizetés.

Haiszer Henrik, gőzmalomtulajdonos, Száraz (Tolnamegye), főmolnár, malomkezelő, konvenció fizetés.

Tiszavidéki hengermalom és tárház, mezőturi telepe, Mezőtur (Szolnokmegye), 1 molnárségéd, a szakmájában gyakorlott, 150-200 korona havonta, ilst.

Portás és házmester.

Bunzl és Biach gyárosok, Budapest, 1 portási állás, 6 elemi megkívánatik, heti 60 korona fizetés.

Dunántúli gazdasági szeszgyárosok szeszfinomító R. T., Nagykanizsa, 1 portás, írásbeli teendőket is kell végezni, havi 100 korona fizetés.

Zucker Béla, banküzlete, Budapest, 1 házmester, aki a kertészetért is ért, havi 60 korona, lakás, világítás és fűtés.

Huszár Béláné, háztulajdonos, Budapest, 1 házfelügyelő, csak gépészember jelentkezhet, fizetés megegyezés szerint.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

Dr. Balatonyi Lajosné, póstamester, Rákocsaba (Pestmegye), levélhordói teendőkre, irni, olvasni tudjon, évi 1500 korona fizetés, naponkénti borralalók, újévkor 250-300 korona újévi ajándékokból, lehetőleg nős legyen és családos.

Burklütér Rezső, mérnök, Budapest, 1 irodaszolgái állás, havi 150 korona fizetés és lakás, nőtlen legyen.

Székudvari Pósthivatal, Székudvar (Aradmegye), 1 küldőnc, évi 900 korona fix fizetés.

Gépész.

Polatsik Géza, földbirtokos, Koppánymegyér (Somogymegye), gépész-kovács, fizetése megegyezés szerint.

Lanun Miksa, Pélpuszta-Faluvidék, Stokmotorgépész, fizetése megegyezés szerint, lakás és természetbeni járandóság.

Vermes Béla, nagybérlő, Környe (Komárommegye), Stokmotorok kezelésében és vezetésében járta, lakás, ellátás, fizetés megállapodás szerint 100-120 kor. havonta lehetőleg családos legyen, de lehet nőtlen is.

Műszerészek.

Szombathelyi villamosvasut és áramszolgáltató-telep, Szombathely, kocsilakatos villamosvasúthoz, fizetés megegyezés szerint.

Dunántúli gazdasági szeszgyárosok szeszfinomító r. t., Nagykanizsa, lakatos, ki gőzszelepek kezelésében járta, irni, olvasni tudjon, havi 120 korona.

Eisler Dániel és fia, gyáros, Galgóc (Nyitramegye), lakatos, kovács, gőz- és villanymotorhoz értő gépész, fizetés megállapodás szerint 200-250 korona havonta.

Asztalosok.

Herczig Bálint, asztalosmester, Sümeg (Zalamegye), asztalosmunkák végzésére egy szakképzett egyn, természetbeni lakás és élemezés mellett teljesítőképessége szerinti megfelelő díjazás.

Pinyó Sándor, asztalosmester, Ujpest, 1 asztalossegéd, ki önállóan dolgozik, rajz után fényezett butoron, fizetése megállapodás szerint óránként 1-2 koronáig használhatósága és kezűgyessége szerint.

Reisz Miksa, bútorgyár, Békéscsaba, furnirozott, matt és fényezett szobabútorok készítéséhez 8-10 ember, természetbeni lakás és 60 fillért órabér, heti 57 óra munkaidő mellett.

Cipészek.

Hack Antal, bakancs- és csizmakészítő, Pankota, cipész vagy csizmadia, fizetés darabszám szerint.

Schönrun Fülöp, cipésmester, Satoraljaujhely (Zemplénmegye), egy cipész, heti 10 korona fizetés és teljes ellátás.

Különfélék.

Szulovszky Béla, puszkaműves, Pozsony, polgári puszkaműves mesterséget tanult segéd, fizetés megállapodás szerint.

Bodnár József, kádármester, Tállya (Zemplénmegye), 1 kádárszakmunkás, egy hordóelkészítésért 10 korona, lakás, élemezés és napi 6 korona.

A fent hirdetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 óg.